

Aan: College van Burgemeester en Wethouders
van de gemeente Valkenburg aan de Geul

Valkenburg, 20 maart 2021,

De Stichting Adviesraad Sociaal Domein Valkenburg aan de Geul (ASD) brengt hierbij advies uit over de beleidsnota: 'Valkenburg aan de Geul beweegt'.

Wij baseren ons op de documenten zoals door u aan ons verstrekt op 12 maart jongstleden en de inhoud van de gesprekken die wij gevoerd hebben met de beleidsmedewerker Sport, Gezondheid en Vrijwilligerswerk, de heer T. Bödicker.

Daarnaast hebben de leden van het ASD-team 'Sport' steeds uitgebreid contact onderhouden met belanghebbenden in de gemeenschap om zich op de hoogte te stellen van hun interesses en van wat hen beweegt.

Vooraf:

Opmerkingen:

Op de eerste plaats zijn we als ASD blij dat er eindelijk een nieuwe nota / vervolgnota op het sportbeleid 2015-2019 is gekomen. Wij realiseren ons dat de wisselingen in personele bezetting en de 'COVID-19 pandemie' extra belemmeringen hebben opgeworpen.

Ten tweede willen wij onze waardering geven aan allen die hebben bijgedragen aan de totstandkoming van de nota en hen complimenteren met de uitgebreide analyses en het inzichtelijk en overzichtelijk weergeven van het gebruik van de accommodaties, financiën, sportbewegingen en bevolkingsontwikkeling.

De analyses van de huidige bevolkingsgroei en opbouw, de terugloop van deelname van sport in verenigingsverband / (het gebrek aan) vitaliteit van de verenigingen zijn reeds vele malen en ruimschoots eerder aangegeven in beleidsnota's die samen met de Sportraad tot stand zijn gekomen. (Beleidsnota Sport en bewegen 2015-2019, Samen voor een Vitale Leefomgeving' en de nota Traject Voetbalverenigingen uit 2012). De ASD heeft zich hierover uitgesproken.

Opmerkelijk is dan ook dat het lijkt of dat deze constatering recentelijk zijn gedaan. Dit betekent feitelijk dat de ASD moet constateren dat wij in Valkenburg aan de Geul een achterstand hebben opgelopen met betrekking tot acties om deze terugloop ten positieve te keren.

De constatering dat de gemiddelde inwoner van Valkenburg minder (lees: te weinig) beweegt t.o.v. het landelijke gemiddelde, baart ons en eigenlijk een ieder, grote zorgen. Te

weinig bewegen in het algemeen komt sowieso de algehele gezondheid niet ten goede. Maar specifiek de inwoner van Valkenburg aan de Geul (gezien onze “zeer grijze” bevolkingsopbouw) schijnt nog niet ontdekt te hebben dat ‘stilzitten het nieuwe roken’ is.

Gezien de (te) lage percentages van het sport- en beweeggedrag van de Valkenburgers zou het beleid een striktere ambitie mogen tonen in de zin van duidelijkere visies voor haalbaarheid van een daling van de cijfers. Zelfs in het hoofdstuk: ‘Waar staan we in 2035?’, zien we wel constatering maar ontbreekt het aan (een) duidelijke visie(s).

In de beleidsnota met de mooie naam “Valkenburg aan de Geul beweegt”, wordt een zeer grote nadruk gelegd op de verenigingsporten. Andere aanbieders van sport en bewegen worden minder betrokken of, zoals een van de burgers opmerkte: ‘In een dansschool wordt óók bewogen’.

Wij menen een tegenstelling in de nota aan te treffen: van gemeentewege wordt per inwoner bovengemiddeld een bedrag aan ‘sport’ besteed terwijl in vergelijking de burger procentueel minder aan sport en bewegen doet. Dat kan ons inziens niet anders betekenen dan dat er veel geld naar accommodaties gaat. Anders gezegd: “er zit veel geld voor sport in ‘de stenen en sprietten’”.

We ondersteunen van harte de voorgestelde uitbreiding van de combinatiefunctionarissen.

Advies:

- ◆ De nota wordt door de ASD-leden gelezen als een kader stellende nota. Tegelijkertijd moeten wij constateren dat kostbare tijd verloren is gegaan.

Daarom adviseren wij dat het tempo om te komen tot invulling van het ‘plan van aanpak’ hoog moet zijn.

Maak hierbij duidelijke keuzes en stel concrete realiseerbare doelen vast, gericht op het in beweging zetten van inwoners op weg naar een vitalere samenleving die we ook in de toekomst kunnen behouden. Ga hierbij uit van een ‘nulmeting’ en stel een doel-percentage vast.

- ◆ We ervaren de nota als sterk gericht op sportbeleving in verenigingsverband.

Wij adviseren:

(Commerciële) Sportaanbieders uit te nodigen en te stimuleren een positieve rol te nemen om meer inwoners aan het bewegen te krijgen.

We ervaren de nota als sterk gericht op sportbeleving in verenigingsverband. Hoewel in de nota ook oog is voor ongebonden sport- en beweegbeleving, worden overige sportbeoefenaars (zoals sporters bij commerciële sportaanbieders) node gemist. Ook deze sportaanbieders kunnen gestimuleerd worden een positieve rol te nemen om meer inwoners aan het bewegen krijgen. Zo kan bij het aanbieden en faciliteren van bovenlokale sportactiviteiten hier extra aandacht voor gevraagd worden. Wij stellen dat de nationale

waardering van Valkenburg aan de Geul als de super-sportieve wandel- en fietsgemeente, ook een keerzijde heeft. De inwoners mogen best een sportieve compensatie tegemoet zien die hen een zetje in de goede richting kan geven.

- ◆ Er is een omgekeerde relatie tussen het aantal inwoners dat zelf actief is met sport en beweging en relatief hogere uitgaven van gemeentewege uitgegeven per inwoner.

Wij adviseren:

Neem als gemeente je rol op en ontwikkel in 2021 een visie op andere vormen van aan sport gerelateerde verbanden en hef de geconstateerde tegenstelling op.

Laat het sterk op accommodatie gerichte beleid los, faciliteer en ondersteun bestaande verenigingen in de ontwikkeling naar een nieuwe toekomst. Naast de voorgestelde ‘33%- regeling’ kunnen verenigingen met een vast bedrag gestimuleerd worden om in onderling overleg te treden teneinde het verstrekte budget te (her-) verdelen.

Gezien de disbalans tussen het percentage van inwoners dat aan sport en bewegen doet en de uitgaven aan de accommodaties / de overcapaciteit, zou hierin een duidelijker visie mogen komen naar de toekomst. Immers elke euro die ‘teveel’ aan de accommodaties wordt uitgegeven kan niet gebruikt worden voor nieuwe initiatieven om met name de senioren aan het bewegen te krijgen.

Weliswaar onderschrijven wij de stelling dat verenigingen functioneren als ‘cement van de samenleving’. (Vriendschappen worden gesloten, je leert omgaan met het reguleren van het verdriet om verlies en de vreugde om de gezamenlijk behaalde winst), en voorzien zelfs de mogelijkheid van een korte (‘na-coronatijd’) opleving van verenigingsverband die zich het komend jaar kunnen voordoen.

Toch moeten wij tegelijkertijd constateren dat de verwachte terugloop van sporten in verenigingsverband zich de afgelopen jaren zeer sterk heeft doorgezet. Naast een andere ‘sportbeleving’ en heersende individualisering is onze sterk vergrijzende gemeenschap daar mede debet aan.

Daarom is het aan te bevelen om te zien naar nieuwere vormen van “vereniging” zoals de ‘open vereniging’ of andere samenwerkingen. Wij adviseren u ook hier een visie te ontwikkelen. Waarin initiatieven van burgers kleinschalig worden ondersteund. (faciliteer bijvoorbeeld een plaatselijk groepje wandelaars met een gemeenschapsvormend ‘kopje-koffie-budget’).

- ◆ Versterken van de gezondheid van de individuele burger is een nationale doelstelling geworden. Een doelstelling, die gezien de ernstige gevolgen van het coronavirus, nog meer aandacht verdient. Sport en bewegen is, naast niet-roken en een gezonde voeding, een van de pijlers voor een gezonde samenleving. Het draagt bij aan het voorkomen van diverse ziekten die met name bij oudere mensen zich ontwikkelt. In een gemeente als Valkenburg aan de Geul, met het een na hoogste percentage ouderen, lijkt het ons niet meer dan logisch om een integraal beleid te voeren.

Wij adviseren:

Integreer en koppel de voorliggende nota aan het gezondheidsbeleid van de gemeente.

Leidende vragen hierbij kunnen zijn: Hebben we wat betreft deelname aan sport en bewegen minimaal de landelijke norm gehaald? Zijn we niet alleen een gemeente die bekend staat als wandel- en fietsgemeente voor toeristen, maar zijn we ook als gemeente aantrekkelijk geworden op het gebied van sport en gezondheid voor de inwoners en voor nieuwkomers?

Conclusie:

De Adviesraad Sociaal Domein kan zich vinden in de voorgestelde kadernota ‘Valkenburg beweegt’ en ziet met spanning uit naar de invulling in een plan van aanpak. Wij hopen dat onze bovenstaande kanttekeningen en adviezen een positieve bijdrage hebben kunnen leveren.

Wij stellen een inhoudelijk schriftelijke reactie zeer op prijs.

Met vriendelijke groeten: ASD- team Sport, Ineke Paulussen, Lei Lebens.
Willem Bolt, voorzitter Adviesraad Sociaal Domein.